

SZKOLNY PROGRAM PROFILAKTYKI

Szkoła Podstawowa nr 15 w Sosnowcu

2016/2017

Podstawy Prawne

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polski z dnia 2 kwietnia 1997r. (Dz. U. Nr.78, poz.483)
- Ustawa o Systemie Oświaty
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. z 2015 r. poz. 1249)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lipca 2011 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach – D. U. Nr 161 poz. 968
- Zarządzenie nr 18 Komendanta Głównego Policji z dnia 23 maja 2014 r. zmieniające zarządzenie w sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz działań podejmowanych na rzecz małoletnich.
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz.U. z 1982 r. nr 35, poz. 228).

- Ustawa Kodeks Postępowania Cywilnego z dnia 17 listopada 1964 r. (Dz. U. z dnia 1 grudnia 1964 r., Nr 43 poz. 296). Ostatnia zmiana: Ustawa z dnia 16 września 2011 roku o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw. Tekst jednolity obowiązuje od 3 maja 2012.
- Ustawie o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych z dnia 9 listopada 1995 r. (tekst jednolity - Dz. U. z 1996 r. Nr 10, poz. 55; z późn. zm.) Ostatnia nowelizacja z dnia 8 kwietnia 2010 r. - o zmianie ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych oraz ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2010 r. Nr 81, poz. 529).
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz. U. 2007 r. Nr 70, poz. 473 z późniejszymi zmianami - ostatnia zmiana: jednolity tekst ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. 2015 poz. 1286)obwieszczenie z dnia 4 sierpnia 2015 roku.

- Ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2005 r. Nr 179, poz. 1485; z późniejszymi zmianami). Ostatnia zmiana: Ustawa z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz niektórych innych ustaw Dz.U. 2015 poz. 875
- Konwencja o Prawach Dziecka z dnia 20 listopada 1989r., ratyfikowana przez Polskę 30 kwietnia 1991r. (Dz. U. z 1991r. Nr 120, poz.526)
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 roku o przeciwdziałaniu narkomanii.
- Ustawa z dnia 9 listopada 1995 roku o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego.
- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Założenia programowe są zgodne z :

- Statutem szkoły
- Wizją i misją szkoły,
- Programem wychowawczym szkoły,
- Szkolnym zestawem programów nauczania,

Ochrona dzieci i młodzieży przed destrukcyjnym wpływem środowiska jest jednym z zadań współczesnej szkoły, to ona powinna pomóc dzieciom w odnalezieniu się we współczesnym świecie, a także przygotować do stawienia czoła niekorzystnym czynnikom, które stanowią dla nich zagrożenie w ich najbliższym otoczeniu. Jest naturalnym dążeniem człowieka czynić świat wokół siebie bezpiecznym i uporządkowanym. Tak samo naturalnym dążeniem każdego nauczyciela jest zapewnienie bezpieczeństwa swoim wychowankom, a także uczynienie środowiska, w którym przebywa – szkoły – miejscem, gdzie czuje się pewnie i nic mu nie zagraża. Tym celom służą również program profilaktyki naszej szkoły.

Szkolny Program Profilaktyki Szkoły Podstawowej nr 15 w Sosnowcu został dostosowany do potrzeb rozwojowych jej uczniów oraz środowiska lokalnego. Prace nad programem poprzedziła diagnoza potrzeb środowiska szkolnego i lokalnego. Do analizy aktualnej sytuacji wychowawczej i stanu bezpieczeństwa w szkole wykorzystano różnorodne źródła i metody badań:

- ankieta dla wychowawców - "Diagnoza sytuacji w klasie" - modyfikowana na bieżąco,
- ankieta dla uczniów "W szkole" - 178 uczniów (98 klasy IV-VI, 80 uczniów klas młodszych), - styczeń 2016
- ankieta dla uczniów - czerwiec 2016
- ankieta dla rodziców - 194 rodziców klas I -VI
- bieżąca obserwacja zachowań uczniów na lekcjach i przerwach,
- rozmowy z rodzicami, nauczycielami, pracownikami niepedagogicznymi i uczniami.
- rozmowy z przedstawicielami policji, MOPS-u, sądu rodzinnego,

- analiza dokumentów szkolnych: dzienniki, pomoc psychologiczno - pedagogiczna, zajęcia dodatkowe, aktywność uczniów,
- mocne i słabe strony szkoły wypracowane przez Radę Rodziców.

Wnioski do Szkolnego Programu Profilaktyki na rok 2016/2017 wynikające z przeprowadzonej diagnozy i bieżącej analizy sytuacji w szkole:

- Wzmacniać u uczniów postawy pożądane społecznie i akceptowane powszechnie zachowania. (tzw. profilaktyka pozytywna). Podejmować działania kształtujące u uczniów: życzliwość, empatie, asertywność, koleżeństwo, tolerancje dla odmienności, NIE dla przemocy. Nadal realizować programy profilaktyczne w tym zakresie. Wprowadzić do planów wychowawczych klas więcej działań mających na celu kształtowanie kultury słowa.
- Stwarzać uczniom jak najwięcej okazji do przeżywania sukcesu podczas lekcji i okazji do rozpoznawania własnych osiągnięć. Sprzyja to rozwijaniu samoakceptacji i podnoszeniu poczucia własnej wartości
- Wykorzystywać potencjał zgromadzony u uczniów, promować dobre przykłady.
- Angażować uczniów w działania i kampanie społeczne uczące empatii i wrażliwości.
- Popracować nad dyscypliną w klasach. Konsekwentnie reagować na przejawy złego zachowania. Samodoskonalić umiejętności interpersonalne i rozwijać kompetencje wychowawcze. Stosować wzmocnienia pozytywne. Budować pra-

widłowe relacje uczeń - nauczyciel. Zorganizować szkolenie na temat wpływu relacji uczeń nauczyciel na zachowania agresywne uczniów.

- Uczyć jasnej i skutecznej komunikacji wolnej od przemocy.
- Uświadamiać rodziców na temat negatywnych wpływów niektórych gier komputerowych na rozwój psychiczny dzieci.

Szkolny program profilaktyki ma za zadanie wspomaganie szkolnego programu wychowawczego.

Czynniki ryzyka:

- pojawiające się formy przemocy rówieśniczej, bójki, przezwiska, wulgaryzmy,
- niedostateczne kierowanie własnym zachowaniem (brak kontroli) - brak umiejętności radzenia sobie z emocjami, stresem, niepowodzeniami, presja grupy rówieśniczej, nieumiejętność odmawiania, niewłaściwe korzystanie z zasobów Internetu, udział w portalach społecznościowych, gry nieodpowiednie do wieku
- brak dyscypliny w klasie podczas niektórych przedmiotów,
- patologie w środowisku lokalnym,
- niepowodzenia edukacyjne, duża grupa uczniów z trudnościami w nauce

Czynniki chroniące:

- pozytywny klimat szkoły - dobra współpraca rodziców z nauczycielami i innymi pracownikami szkoły, nauczycieli z uczniami, pozytywne relacje między uczniami,
- poczucie przynależności - udział uczniów i rodziców w organizacji różnych wydarzeń szkolnych, współdecydowanie o ważnych sprawach szkoły, zgłaszanie propozycji do koncepcji pracy szkoły
- prospołecznie nastawiona grupa rówieśnicza, wymaganie od uczniów odpowiedzialności i udzielania sobie wzajemnej pomocy - reagowanie uczniów na przejawy niewłaściwych zachowań innych, pomaganie sobie wzajemnie, koleżeńskość, aktywność społeczna uczniów, udział w akcjach charytatywnych
- stwarzanie okazji do przeżycia sukcesu - możliwość prezentacji na forum, wystawy prac, udział w konkursach, bogata oferta zajęć pozalekcyjnych rozwijających zainteresowania, stosowanie wzmocnień pozytywnych.
- organizowanie różnych form pomocy psychologicznej, dostosowywanie wymagań do możliwości uczniów.

Cel nadrzędny: kształtowanie u uczniów postaw pożądanых społecznie, rozwijanie kompetencji społecznych

Cele szczegółowe:

1. Zapewnienie bezpiecznych warunków nauki i wychowania. Propagowanie zasad bezpieczeństwa.
2. Stwarzanie uczniom okazji do przeżywania sukcesu podczas lekcji i okazji do rozpoznawania własnych osiągnięć.
Rozwijanie samoakceptacji i podnoszenie poczucia własnej wartości

3. Zapobieganie i eliminowanie zachowań agresywnych wśród uczniów. Kształtowanie umiejętności radzenia sobie z emocjami.
4. Zapobieganie przemocy i niewłaściwym zachowaniom poprzez rozwijanie umiejętności w zakresie komunikowania się, współpracy oraz umiejętności w zakresie rozwiązywania konfliktów. Poszukiwanie konstruktywnych sposobów rozwiązywania problemów.
5. Propagowanie dobrych przykładów.
6. Podnoszenie kultury języka. Eliminowanie wulgaryzmów.
7. Dostarczanie wiedzy związanej ze współczesnymi zagrożeniami, kształtowanie postaw społecznych sprzyjających higienicznemu trybowi życia.

Działalność profilaktyczna obejmuje:

profilaktykę uniwersalną - wspieranie wszystkich uczniów i wychowanków w prawidłowym rozwoju i zdrowym stylu życia oraz podejmowanie działań, których celem jest ograniczenie zachowań ryzykownych.

profilaktykę selektywną – wspieranie uczniów, którzy ze względu na sytuację rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są w wyższym stopniu narażeni na rozwój zachowań ryzykownych

profilaktykę wskazującą

Stosowane są następujące strategie:

- informacyjne – ich celem jest dostarczanie adekwatnych informacji na temat skutków zachowań ryzykownych i tym samym umożliwienia dokonywania racjonalnego wyboru,
- edukacyjne – ich celem jest pomoc w rozwijaniu ważnych umiejętności psychologicznych społecznych (umiejętności nawiązywania kontaktów z ludźmi, radzenie sobie ze stresem, samoprezentacji, rozwiązywania konfliktów, opierania się naciskom otoczenia),
- sytuacyjne – ich celem jest symulowanie lub wykorzystywanie już istniejących okoliczności, przypadków dla potrzeb wzbudzenia odpowiednich emocji, kształtowania empatii lub też skłaniania uczniów do refleksji,
- alternatywne – ich celem jest rozbudzanie zainteresowań, pokazywanie zdrowych sposobów spędzania wolnego czasu

Efekty działań:

1. Uczeń czuje się bezpiecznie w szkole. Czuje się odpowiedzialny za własne zdrowie i bezpieczeństwo.
2. Dokonuje właściwych wyborów, potrafi być asertywny.
3. Zna i stosuje pozytywne wzorce zachowań. Wysławia się unikając wulgaryzmów.
4. Posiada wiedzę i umiejętności z zakresu komunikacji interpersonalnej.
5. Ma poczucie własnej wartości.
8. Potrafi zachować się w sytuacjach trudnych.

Cele operacyjne	Zadania	FORMY REALIZACJI	REALIZATORZY	TERMIN	MONITORING
Uczniowie czują się bezpiecznie w szkole	Oddziaływanie szkoły na rzecz poprawy bezpieczeństwa uczniów	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dyżury nauczycieli ➤ System kar i nagród ➤ Stała współpraca z domem rodzinnym ➤ Konsekwencja w reagowaniu na negatywne zachowania, zgodne z ustalonymi procedurami 	Wszyscy nauczyciele	Cały rok	Dyrektor
	Zachęcenie do współpracy rodziców.	Spotkanie z rodzicami– dyskusja: rodzice – wychowawca. „Wspólne oddziaływania szkoły i domu rodzinnego”, „Jak wspomóc dziecko w drodze do sukcesu” i inne zgodnie z planami wychowawczymi klas. Wspólna organizacja ważnych wydarzeń w szkole	wychowawca	Wynikający z realizacji planu wychowawczego klasy	Dyrektor
	Propagowanie postaw pozytywnych społecznie	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Przypominanie Praw Dziecka i Ucznia. ➤ Realizacja programów profilaktycznych przez pozyskanych specjalistów ➤ Zajęcia warsztatowe z pedagogiem szkolnym, tematyka wg potrzeb klas ➤ Udział w kampaniach społecznych ➤ Realizacja zadań wynikających z przynależności do Klubu Szkół Unicef ➤ Zachęcanie uczniów do organizacji i udziału w różnych wydarzeniach propagujących pozytywne postawy społeczne np. Dzień Tolerancji, Dzień Życzliwości, Dzień Uśmiechu, Tydzień Dobrego Wychowania ➤ Inny nie znaczy gorszy – propagowanie postaw tolerancji, życzliwości i akceptacji. 	Pedagog Wszyscy nauczyciele	Cały rok	Dyrektor, pedagog

Uczniowie znają zasady poprawnej komunikacji	Dostarczanie informacji na temat procesu komunikacji i zakłóceń w niej występujących	Zajęcia wychowawcze na temat zasad poprawnej komunikacji. <ul style="list-style-type: none"> ➤ Opracowanie i wdrażanie scenariuszy lekcji i zajęć pozalekcyjnych dotyczących właściwego komunikowania się w różnym wieku ➤ Uczymy się aktywnie słuchać. ➤ Dyskusje na temat wagi poprawnej komunikacji i dialogu, zakłócenia w komunikacji 	Wychowawcy Pedagog	Cały rok	Pedagog
		Realizacja programu profilaktycznego „Mama, tata i ja”	Wychowawcy klas młodszych	Wynikający z realizacji planu wych. klasy	Dyrektor
Uczniowie znają alternatywne sposoby radzenia sobie z negatywnymi emocjami	Dostarczenie informacji na temat sposobów radzenia sobie w trudnych sytuacjach.	Zajęcia wychowawcze: jak radzić sobie z emocjami na temat radzenia sobie w różnych sytuacjach <ul style="list-style-type: none"> ➤ Trenujemy umiejętności reagowania w różnych sytuacjach – odgrywanie ról – scenki rodzajowe. ➤ Gdzie szukać pomocy ➤ Pokonać złość 	Wychowawcy Pedagog	Wynikający z realizacji planu wych. klasy	Pedagog
		Wspólne rozwiązywanie konfliktów. Mediacje.		Na bieżąco	
		Stwarzanie warunków do zdrowej rywalizacji uczniów w zajęciach sportowych i innych zajęciach pozalekcyjnych.	Nauczyciele wychowania fizycznego, inni nauczyciele	Cały rok	Dyrektor
		Konsultacje indywidualne z rodzicami i uczniami.	Pedagog, wychowawca	Cały rok	Dyrektor
Uczniowie komunikują się w sposób grzeczny i kulturalny z innymi	Kształtowanie kultury słowa	Propagowanie kultury słowa poprzez analizę literatury, analizę sytuacji z życia codziennego. Realizacja zajęć wychowawczych na temat kultury języka - "Mój język to ja" „Jak Cię słyszą tak Cię widzą”	Pedagog, wychowawca	Wynikający z realizacji planu wych. klasy	Pedagog

		Konkurs szkolny na plakat propagujący kulturę słowa i kulturalne zachowanie każdego dnia	Opiekun – Samorządu Uczniowskiego	Wynikający z realizacji planu SU	Dyrektor
		Uczniowie uczestniczą w zajęciach wychowawczych na temat sposobów kulturalnego porozumiewania się	Wychowawcy	Wynikający z realizacji planu wych. klasy	Dyrektor, pedagog
		Szkoła i rodzice przestrzegają właściwych norm zachowania, wyrażania się dziecka.	Nauczyciele	Cały rok	Dyrektor
		Nauczyciele i obsługa szkoły reagują na wszystkie niewłaściwe formy zachowania się uczniów (w szkole i poza nią)	Nauczyciele, inni pracownicy szkoły	Cały rok	Dyrektor
Uczniowie mają poczucie własnej wartości.	Stwarzanie okazji do przeżywania sukcesu	Wskazywanie uczniom podczas lekcji mocnych stron, indywidualizacja pracy. Organizacja pomocy psychologiczno - pedagogicznej	Wszyscy nauczyciele	Cały rok	Dyrektor
		Angażowanie uczniów do prac w przygotowaniu i organizowaniu imprez i uroczystości szkolnych. Stwarzanie okazji do odnoszenia sukcesów i promowania się na forum szkoły	Wszyscy nauczyciele	Cały rok Zgodnie z harmonogramem	Dyrektor
		Angażowanie uczniów do pracy na rzecz środowiska	Wszyscy nauczyciele	Cały rok	Dyrektor
		Organizowanie różnorodnych konkursów, zachęcanie uczniów do udziału	wychowawcy	Wynikający z realizacji planu wych. klasy	Dyrektor
Uczniowie znają zasady zdrowego odżywiania się i racjonalnego spędzania czasu wolnego.	Dostarczenie informacji na temat zdrowego odżywiania i racjonalnego spędzania wolnego czasu.	Wykorzystanie metod czynnych zgodnie z materiałem nauczania przyrody, nauczania zintegrowanego, tematyką spotkań klasowych.	Nauczyciele przedmiotów, wychowawca	Cały rok, zgodnie z rozkładem materiału	Dyrektor
		Propagowanie ruchu jak formy spędzania czasu wolnego. Cykl zajęć: Trzymaj formę, w zdrowym ciele zdrowy duch.	Wszyscy nauczyciele Pani Beata Rycombel	Cały rok	Dyrektor

		„Bezpieczny internet czyli jak nie zbłądzić” „Co za dużo to nie zdrowo” – uczniowie uczestniczą w zajęciach wychowawczych na temat właściwego korzystania ze środków multimedialnych TV, komputer	Wychowawcy	Wynikający z realizacji planu wych. klasy	Dyrektor
Uczniowie potrafią odmawiać, umieją postępować w sposób asertywny	Kształtowanie postawy asertywnej	Wskazywanie i promocja dobrych przykładów	Nauczyciele Pedagog	Zgodnie z planem pracy	Dyrektor
		Godziny wychowawcze utrwalające postawy asertywne - jak radzić sobie z namawianiem itp. Wykorzystanie treści zawartych w programie nauczania, analiza literatury itp	Wychowawcy	Wynikający z realizacji planu wych. klasy	Dyrektor
Uczniowie są świadomi w jaki sposób picie alkoholu i palenie papierosów wpływa na ich rozwój	Dostarczanie informacji na temat szkodliwości picia alkoholu i palenia papierosów oraz mechanizmów uzależnienia.	Realizacja programu profilaktycznego dotyczącego szkodliwości palenia	Pedagog	Zgodnie z planem	Dyrektor
		Spotkanie z higienistką. Poszerzanie wybranej wiedzy na spotkaniach klasowych i lekcjach przyrody. Obchody Światowego Dnia Zdrowia, Dnia bez tytoniu itp.	Nauczyciele	Zgodnie z planem	Dyrektor
		Akcje informacyjne w postaci ulotek, gazetek, plakatów	Samorząd Uczniowski	Zgodnie z planem	Dyrektor
		Konkurs na plakat „Precz z nałogami” itp	Samorząd Uczniowski	Zgodnie z planem	Dyrektor
		Realizacja programu profilaktyczno – socjoterapeutycznego „Uwierz w Siebie” w ramach świetlicy środowiskowo - socjoterapeutycznej	Wychowawcy świetlicy socjoterapeutycznej	Zgodnie z programem	Pedagog
Uczniowie znają zasady bezpiecznego zachowania i stosują się do nich	Przypominanie zasad bezpiecznego funkcjonowania w szkole, w domu i na ulicy, egzekwowanie ich w życiu codziennym.	Uczniowie uczestniczą w zajęciach wychowawczych na temat zasad zachowania. Dramy, rysunki, analiza literatury, pogadanki, spotkania z zaproszonymi gośćmi (policjant, strażak)	Wszyscy nauczyciele	Cały rok	Dyrektor
		Zapoznanie i przypominanie regulaminu zachowania w szkole.	Nauczyciele	Zgodnie z planem	Dyrektor
Uczniowie dbają o swoje zdrowie	Dostarczanie informacji na temat zdrowia i higieny	Zdrowe odżywianie	PCK Nauczyciel przyrody, wdż	Zgodnie z planem	Dyrektor

		Realizacja programów profilaktycznych dotyczących zdrowia np. „Wolność oddechu”, „Radosna przyszłość” itp	Koordynatorzy Pielęgniarka szkolna	Zgodnie z planem pracy szkoły	Dyrektor
--	--	---	---------------------------------------	-------------------------------	----------

Na poziomie klasy realizację działań profilaktycznych monitoruje wychowawca.

Zadania wychowawcy:

1. Zapisuje wyniki diagnozy klasy.
2. Sporządza plan działań wychowawczych i profilaktycznych w swojej klasie i opracowuje sposób realizacji tych działań.
3. Prowadzi na bieżąco rejestr działań profilaktycznych np. rozmów z rodzicami i ich efektów, rozmów z uczniami (ustalenie metody działań), konsultacji z pedagogiem i innymi specjalistami, informacji o zachowaniach problemowych, przeprowadzonych w klasie zajęć tematycznych, realizowanych programów profilaktycznych, zastosowanych form indywidualnej pomocy uczniom.

Zadania pedagoga szkolnego:

1. Analiza dokumentacji dotyczącej planowania i przebiegu działań profilaktycznych realizowanych przez wychowawców klas.
2. Gromadzenie dokumentacji działań profilaktycznych.
3. Rejestracja potrzeb nauczycieli w zakresie SPP.
4. Rejestracja sygnałów od wychowawców, nauczycieli, rodziców, osób ze środowiska o pojawieniu się nowych zachowań ryzykownych bądź nasileniu dotychczasowych.
5. Przygotowanie i przedstawienie Radzie Pedagogicznej sprawozdania z przebiegu SPP.

Ewaluacja SPP ma odpowiedzieć na pytanie „Czy w efekcie podejmowanych w naszej szkole działań dzieci czują się w szkole bezpiecznie czy dbają o bezpieczeństwo swoje i innych i czy posiadają wiedzę i umiejętności społeczne, które pozwalają im prawidłowo funkcjonować w środowisku. Czy uległy osłabieniu czynniki wpływające na występowanie zachowań ryzykownych oraz czy nastąpiło wzmocnienie czynników chroniących przed tymi zachowaniami?” Natomiast wyniki ewaluacji służą do oceny rezultatów i efektywności prowadzonych działań. Po-

zwalają także systematycznie i na bieżąco modyfikować Szkolny Program Profilaktyki uwzględniając aktualne potrzeby uczniów i rodziców naszej szkoły.

Formy ewaluacji:

zapisy w dziennikach szkolnych, ankiety, obserwacje, rozmowy z uczniami, nauczycielami, pedagogiem, dyrekcją i innymi pracownikami, rozmowy z uczniami, kronika klasy, szkoły, protokoły szkoleniowych rad pedagogicznych, protokoły z zebrań z rodzicami, protokoły z rad pedagogicznych, sprawozdania.